

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Λεκανών Απορροής Ποταμών
Υδατικού Διαμερίσματος
Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ04)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
Βιβλιογραφία Σχεδίου Διαχείρισης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ 1^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ 14 ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 3199/2003 ΟΠΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΔ 51/2007 / Μ2: ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΛ 04), ΗΠΕΙΡΟΥ (ΕΛ 05) ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (ΕΛ 08)

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ: Κ/ΞΙΑ Γ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒ. ΜΗΧΑΝ. Α.Ε. – ΠΕΡΛΕΡΟΣ ΒΑΣ. του ΚΩΝ/ΝΟΥ – ΕΝΒΕΣΟ Α.Ε. – ΕΠΕΜ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛ. ΜΕΛΕΤΩΝ Α.Ε. – ΟΜΙΚΡΟΝ ΟΙΚΟΝ. & ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ Α.Ε. – ΕΜΒΗΣ Α.Ε. – ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ του ΙΩΑΝΝΗ

με διακριτικό τίτλο «Κ/Ξ ΜΕΛΕΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ»

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΛ04)

Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 1^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ ΥΔ ΕΛ04 (Παραδοτέο 21 Μελέτης Μ2):

Βιβλιογραφία Σχεδίου Διαχείρισης

Ημερομηνία πρώτης Δημοσίευσης: 20/12/2017

ΦΕΚ έγκρισης: Β 4681/29.12.2017

Αναθεωρήσεις:

Έκδοση	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Εκδ. 1 (v.1)	20.12.2017	Αρχική έκδοση

1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΛ04)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1	Γενικά	1
1.2	Αντικείμενο του παραδοτέου	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60	5
3.1	Κατάλογος καθοδηγητικών κείμενων (Guidance Documents) για την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60.	5
3.2	Τεχνικές εκθέσεις (Technical Reports) για την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60.	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	7
4.1	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 6: «Χαρακτηρισμός, τυπολογία, τυπο- χαρακτηριστικές συνθήκες αναφορές και αξιολόγηση/ ταξινόμηση της κατάστασης όλων των κατηγοριών επιφανειακών υδατικών συστημάτων».....	7
4.2	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 8: Οριστικός προσδιορισμός των ιδιαίτερως τροποποιημένων και τεχνητών υδατικών συστημάτων.....	13
4.3	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 7: Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση / ταξινόμηση της κατάστασης των υπογείων υδατικών συστημάτων	14
4.4	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 5: Ανάλυση ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεων τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα.....	15
4.5	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 9: Μητρώο προστατευόμενων περιοχών.....	16
4.6	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 10: Καθορισμός των περιβαλλοντικών στόχων, συμπεριλαμβανομένων των «εξαιρέσεων» από την επίτευξη των στόχων και κατάλογος προγραμματισμένων και νέων έργων/ δραστηριοτήτων /τροποποιήσεων.....	18
4.7	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 11: Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος και προσδιορισμός του υφιστάμενου βαθμού ανάκτησης κόστους για τις υπηρεσίες ύδατος (ύδρευση, άρδευση και αποχέτευση).....	18
4.8	Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 12: Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητα τους και ειδικές φόρμες Παρακολούθησης Εφαρμογής των μέτρων	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Το παρόν αποτελεί το αναλυτικό κείμενο τεκμηρίωσης "*Βιβλιογραφία Σχεδίου Διαχείρισης*" της 1^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ και συντάχθηκε στο πλαίσιο της μελέτης «Κατάρτιση 1^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και του ΠΔ 51/2007 /Μ2: Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ 04), Ηπείρου(ΕΛ 05) και Θεσσαλίας (ΕΛ 08)" (Παραδοτέο 21).

Την ανωτέρω μελέτη έχει αναλάβει, με βάση τη σχετική σύμβαση, η «Κοινοπραξία μελετών διαχείρισης υδάτων Θεσσαλίας, Ηπείρου και Δυτ. Στερεάς Ελλάδας», την οποία απαρτίζουν οι κάτωθι μελετητικές εταιρείες και μελετητές:

- Κ/ΞΙΑ Γ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒ. ΜΗΧΑΝ. Α.Ε.
- ΠΕΡΛΕΡΟΣ ΒΑΣ. του ΚΩΝ/ΝΟΥ
- ENVECO Α.Ε.
- ΕΠΕΜ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛ. ΜΕΛΕΤΩΝ Α.Ε.
- ΟΜΙΚΡΟΝ ΟΙΚΟΝ. & ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ Α.Ε.
- ΕΜΒΗΣ Α.Ε.
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ του ΙΩΑΝΝΗ

1.2 Αντικείμενο του παραδοτέου

Το αντικείμενο του Παραδοτέου 21 αφορά στην παρουσίαση της βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης του συνόλου των παραδοτέων της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ 04).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και Σχετικά Καθοδηγητικά Κείμενα Εφαρμογής της, καθώς και αντίστοιχο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο.
- Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων και αντίστοιχο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο.
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικής Εκτίμησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013, Αθήνα, Μάρτιος 2007, Αρ. Σύμβασης Έργου Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσιών Έργων 2007GR161PO005, Γραφείο Άννας Παπαδάκη Δρ. Αρχιτέκτων Μηχανικός - Πολεοδόμος
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικής Εκτίμησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 – 2013, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Σύμπραξη Γραφείων Planning Α.Ε. και Αργυρόπουλος Δ.
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007-2013, Φεβρουάριος 2007, υπ' αριθ. 3110/07.11.2006 ανάθεσης έργου Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ENVECO Α.Ε.
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της Χωρικής Ενότητας Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων, Σύμβαση Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, Γραφείο μελετών Δ. Αναγνωστόπουλος και Σία Ε.Ε (ΑΛΦΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί)
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της Χωρικής Ενότητας Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου, Σύμβαση Περιφέρειας Θεσσαλίας, PSG ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΓΕΩ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ Ε.Π.Ε
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες, Μάρτιος 2011, Σύμβαση Έργου του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Σύμπραξη εταιρειών Alpha MENTOR και ΝΕΑΡΧΟΣ.
- Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, Φεβρουάριος 2007, Σύμβαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσιών Έργων, ENVIROPLAN Α.Ε.
- Τεχνική Υποστήριξη της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων για την «Κατάρτιση του μεσοχρόνιου προγράμματος προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας», Σύμβαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσιών Έργων, Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, Αθήνα 2008, ΕΜΠ/Τομέα Υδατικών Πόρων και Περιβάλλοντος
- Ετήσιες Εκθέσεις Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης για τα έτη 2011, 2010 και 2009, ΥΠΕΚΑ Γεν. Δ/ση Περιβάλλοντος Δ/ση ΕΑΡΘ, Τμήμα Ποιότητας Ατμόσφαιρας
- Τρίγκου Βαρβάρα, Σημαντικοί βιότοποι και φυτά της νήσου Λευκάδας: προτάσεις για την προστασία των βιοτόπων και της αυτοφυούς χλωρίδας, Τμήμα Βιολογίας ΜΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, 2006

- Ι. Αργυράκης, Διευθυντής Διεύθυνσης Υδροηλεκτρικής Παραγωγής ΔΕΗ, Εκμετάλλευση των Υδροηλεκτρικών Σταθμών ως Έργων Πολλαπλού Σκοπού, Βιβλιοθήκη Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας
- Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC). Guidance Document No. 20 Guidance Document on Exemptions to the Environmental Objectives
- Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC). Guidance Document No. 11 Planning Process
- Efsthathios P. Tsacchalidis – Eleftherios Hadjisterkotis, Current distribution and population status of wild boar (*Sus scrofa* L.) in Greece, *Acta Silv. Lign. Hung.*, Vol. 5 (2009) 153-157
- Ελληνική Στατιστική Αρχή, <http://www.statistics.gr>
- Μελέτη Αναδιάρθρωσης των Νοσοκομείων στην Ελλάδα του 2011, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εργαστήριο Οργάνωσης και Αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας, <http://platon.cc.uoa.gr/~reconweb/new2/>
- 6η Υγειονομική Περιφέρεια Πελοποννήσου- Ιονίων Νήσων-Ηπείρου & Δυτικής Ελλάδας, www.dypede.gr
- 5η Υγειονομική Περιφέρεια Θεσσαλίας & Στερεάς Ελλάδας, www.dypethessaly.gr
- Παλιός διαδικτυακός χώρος ΥΠΕΚΑ, www.minenv.gr
- Γέφυρα Ρίου – Αντιρρίου, www.gefyra.gr
- Ένωση Ηλεκτρονικών Μηχανικών Ασφαλείας Εναερίου Κυκλοφορίας Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, www.hcaa-eleng.gr
- Ναυτική Βιομηχανική Περιοχή Αστακού, www.akarport.gr
- Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, www.rae.gr
- Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία, www.hnms.gr
- Παλιός διαδικτυακός χώρος Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλοακαρνανίας, www.aitnia.gr
- Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας-Περ. Ιονίων Νήσων, www.lefkada.gr
- ETC - European Travel Commission, (2017), *EUROPEAN TOURISM in 2017-TRENDS & PROSPECTS- Quarterly Report*, Brussels
- SETE – Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών επιχειρήσεων, (2010), *Ελληνικός Τουρισμός 2020 – Πρόταση για το νέο αναπτυξιακό μοντέλο*, Αθήνα
- WTTC - World Travel & Tourism Council, (2006), *ΕΛΛΑΔΑ - Ο αντίκτυπος του Τουρισμού στην Απασχόληση και την Οικονομία*, London
- WTTC - World Travel & Tourism Council, (2017), *Travel & Tourism Economic Impact-GREECE 2017*, London
- Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128Α/03.07.2008)
- Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
- Ειδικό Πλαίσιο για Καταστήματα Κράτησης (ΦΕΚ 1575Β/28.11.01)
- Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία (ΦΕΚ 151 ΑΑΠ/13.04.09)
- Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505Β/04.11.2011)

- Ειδικό Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464Β/03.12.08)
- Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 1138Β/ 11.06.09)
- ΕΟΤ , (2003), Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου (7)
- ΕΣΥΕ, Έρευνα ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ 2017
- Οι Νομοί της Ελλάδος, Περιοδικό ΕΠΙΛΟΓΗ, www.economics.gr
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Θεσσαλίας (ΦΕΚ 1484Β/10.10.03)
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 1470Β/09.10.2003)
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Ηπείρου (ΦΕΚ1451Β/06.10.2003)
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Ιονίων Νήσων (ΦΕΚ 56Β/19-01-2004)
- Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος του Οικιστικού Συγκροτήματος Ιωαννίνων (μη θεσμοθετημένο)
- Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος του Οικιστικού Συγκροτήματος Βόλου (μη θεσμοθετημένο)
- Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος του Οικιστικού Συγκροτήματος Βόλου Λάρισας (μη θεσμοθετημένο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60

3.1 Κατάλογος καθοδηγητικών κείμενων (Guidance Documents) για την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60.

- N° 1 - Economics and the Environment - The Implementation Challenge of the Water Framework Directive
- N° 2 - Identification of Water Bodies
- N° 3 - Analysis of Pressures and Impacts
- N° 4 - Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies
- N° 5 - Transitional and Coastal Waters - Typology, Reference Conditions and Classification Systems
- N° 6 - Towards a Guidance on Establishment of the Intercalibration Network and the Process on the Intercalibration Exercise
- N° 7 - Monitoring under the Water Framework Directive
- N° 8 - Public Participation in Relation to the Water Framework Directive
- N° 9 - Implementing the Geographical Information System Elements (GIS) of the Water Framework Directive
- N° 10 - Rivers and Lakes - Typology, Reference Conditions and Classification Systems
- N° 11 - Planning Processes
- N° 12 - The Role of Wetlands in the Water Framework Directive
- N° 13 - Overall Approach to the Classification of Ecological Status and Ecological Potential
- N° 14 - Guidance on the Intercalibration Process (2004-2006)
- N° 15 - Groundwater Monitoring (WG C)
- N° 16 - Groundwater in Drinking Water Protected Areas
- N° 17 - Direct and indirect inputs in the light of the 2006/118/EC Directive
- N° 18 - Groundwater Status and Trend Assessment
- N° 19 - Surface water chemical monitoring.pdf
- N° 20 - Exemptions to the environmental objectives
- N° 21 - Guidance for reporting under the WFD
- N° 22 - Updated WISE GIS guidance (nov 2008)
- N° 23 - Eutrophication Assessment in the Context of European Water Policies
- N° 24 - River Basin Management in a changing climate
- N° 25 - Chemical Monitoring of Sediment and Biota
- N° 26 - Risk Assessment and the Use of Conceptual Models for Groundwater
- N° 27 - Deriving Environmental Quality Standards
- N° 28 - Preparation of Priority Substances Emissions Inventory

- N° 29 - Reporting under the Floods Directive
- N° 30 - Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise
- N° 31 – Ecological Flows (final version)
- N° 31 – Ecological Flows_Policy summary (Original English version)
- N° 31 – Ecological Flows (French version)
- N° 32 - Biota Monitoring
- N° 33 - Analytical Methods for Biota Monitoring
- N° 34 - Water Balances Guidance (final version)
- N° 35 - WFD Reporting Guidance
- N° 35 - WFD Reporting Guidance_Annex 5
- N° 35 - WFD Reporting Guidance_Annex 6
- N° 36 - Article 4(7) Exemptions to the Environmental Objectives

3.2 Τεχνικές εκθέσεις (Technical Reports) για την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60.

- Technical Report N° 1 - The EU Water Framework Directive: Statistical aspects of the identification of groundwater pollution trends and aggregation of monitoring results
- Technical Report N° 2 - Groundwater Body Characterisation
- Technical Report N° 3 - Groundwater Monitoring
- Technical Report N° 4 - Groundwater Risk Assessment
- Technical Report N° 5 - Groundwater Management in the Mediterranean
- Technical Report N° 6 - Groundwater Dependent Terrestrial Ecosystems
- Technical Report N° 7 - Recommendations for the review of Annex I and II of the Groundwater Directive 2006/118/EC
- Technical Report N° 8 - Methodologies used for assessing Groundwater Dependent Terrestrial Ecosystems
- Technical Report N° 9 – Groundwater Associated Aquatic Ecosystems (Original English version)
- Technical Report N° 9 – Groundwater Associated Aquatic Ecosystems (German translation)
- Technical Report on Aquatic Effect-Based Monitoring Tools
- Technical Background Document on Identification of Mixing Zones
- Policy Document on Natural Water Retention Measures
- Good Practices on Leakage Management - Main Report
- Good Practices on Leakage Management - Dissemination plan
- Good Practices on Leakage Management - Case Study document
- CIS Guidelines on Water Reuse

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

4.1 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 6: «Χαρακτηρισμός, τυπολογία, τυπο-χαρακτηριστικές συνθήκες αναφορές και αξιολόγηση/ ταξινόμηση της κατάστασης όλων των κατηγοριών επιφανειακών υδατικών συστημάτων»

Τα αναφερόμενα στο παρόν τεύχος αξιοποίησαν σε μεγάλο βαθμό τα σχετικά κείμενα του πρώτου ΣΔΛΑΠ, τα κείμενα που ετοίμασαν οι φορείς παρακολούθησης που υλοποίησαν το Εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης της ΚΥΑ, τα σχετικά νομοθετικά κείμενα, καθώς και τα καθοδηγητικά κείμενα για την εφαρμογή της ΟΠΥ που έχουν παραχθεί από την ΕΕ. Οι πηγές αυτές καθώς και οι βιβλιογραφικές αναφορές που περιλαμβάνονται στα κείμενα που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται παρακάτω:

Εθνικό – Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο

- Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2013/480/ΕΕ «για τον καθορισμό, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των τιμών των ταξινομήσεων στα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών, βάσει των αποτελεσμάτων της διαβαθμονόμησης και την κατάργηση της απόφασης 2008/915/ΕΚ»,
- Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2013/480/ΕΕ για τον καθορισμό, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των τιμών των ταξινομήσεων στα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών, βάσει των αποτελεσμάτων της διαβαθμονόμησης και την κατάργηση της απόφασης 2008/915/ΕΚ. L 266/1-47.
- ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 51354/2641/Ε103 «Καθορισμός Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 «σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ 1909Β/8.12.2010)
- ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 140384 «Ορισμός Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στην λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ Α' 280)» (ΦΕΚ 2017Β/7.9.2011)
- ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 170766 «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 51354/2641/Ε103/2010 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 1909), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2013/39/ΕΕ «για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/60/ΕΚ και 2008/105/ΕΚ όσον αφορά τις ουσίες προτεραιότητας στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Αυγούστου 2013 και άλλες συναφείς διατάξεις» (ΦΕΚ 69Β / 22.01.2016)
- Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000». (ΦΕΚ Α' 280/9.12.2003)
- Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου Κοινοτικής Δράσης στον τομέα της πολιτικής των Υδάτων

- Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Και Του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική)
- ΠΔ 51/2007 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000» (ΦΕΚ Α/8.3.2007)

Σχετικά καθοδηγητικά κείμενα της ΕΕ για την εφαρμογή της ΟΠΥ

- CIS for the WFD “Guidance Document No 2: Identification of Water Bodies”, EC, 2003
- CIS for the WFD “Guidance document No 5 Transitional and Coastal Waters Typology, Reference Conditions and Classification Systems”, EC, 2003
- CIS for the WFD “Guidance document n.o 5: Monitoring under the Water Framework Directive”, EC, 2003
- CIS for the WFD “Guidance document No 10: River and lakes – Typology, reference conditions and classification systems” EC , 2003
- CIS for the WFD “Guidance document No. 13: Overall approach to the classification of ecological status and ecological potential” European Communities, 2005
- Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) "Guidance Document No. 19: Guidance on surface water chemical monitoring under the water framework directive" European Communities, 2009
- Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) “Guidance Document No 3: Analysis of Pressures and Impacts”, European Communities, 2003

Μεθοδολογικά κείμενα φορέων παρακολούθησης

- ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «1Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ: ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΤΑΜΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ» Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
- ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «Επιλογή καταλληλότερου τυπολογικού συστήματος», Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
- ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων: «Μεθοδολογία ταξινόμησης ποτάμιων συστημάτων_new (1) Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
- ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων: «Μεθοδολογία για τον καλύτερο δείκτη_μετρική_Final2», Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
- ΕΚΒΥ 2016, Κείμενο εφαρμογής τυπολογικής διαίρεσης ταμιευτήρων και φυσικών λιμνών «ΤΥΠΟΙ ΛΙΜΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ», Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ

- ΕΓΥ, Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Οικολογικής Ποιότητας Υδάτων Ποταμών της Ελλάδας σε Εφαρμογή του Άρθρου 8 της Οδηγίας - Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ - 2000/60/εκ), “Τεχνική έκθεση Απολογισμός Ετών 2012 - 2013 - 2014 για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της Ελλάδας”, ΕΛΚΕΘΕ 2016
- ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «1Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ», ΕΛΚΕΘΕ 2016
- ΕΛΚΕΘΕ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «Μεθοδολογία επέκτασης ταξινόμησης υδατικών συστημάτων σε πλήρη χωρική κλίμακα (scaling up)», 2016

Επιστημονικές και άλλες βιβλιογραφικές αναφορές

- Armitage P.D., Moss D., Wright J.F. & Furse M.T. (1983): The performance of a new biological water quality score system based on macroinvertebrates over a wide range of unpolluted running- water sites. *Water Research*, 17 (3), 333-347.
- Artemiadou V. & Lazaridou M. (2005). Evaluation Score and Interpretation Index for the ecological quality of running waters in Central and Northern Hellas. *Environmental Monitoring and Assessment*, 110, 1–40.
- Athanasiadis A., 1987. A survey of the seaweed of the Aegean Sea with taxonomic studies on the species of the tribe Antithamnieae (Rhodophyta). Ph.D. Thesis, University of Göteborg, 174 pages.
- Björn Kjerfve and K.E. Magill “Geographic and Hydrodynamic Characteristics of Shallow Coastal Lagoons” *Marine Geology*, V 88, Issues 3–4, August 1989, P 187-199
- Boudouresque C.F. 2001 Check-List of Mediterranean Seaweeds. III. Rhodophyceae. *Bot. mar.* 44: 425-460.
- Chatzinikolaou, Y., Dakos, V., Lazaridou, M., 2006. Longitudinal impacts of anthropogenic pressures on benthic macroinvertebrate assemblages in a large transboundary Mediterranean river during the low flow period. *Acta hydrochim. Hydrobiologia*. 34, 453-463.
- CIS Guidance Document n°30 (2015). Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise. Technical report-2015-085.
- CIS Guidance Document No. 14. (2011). Guidance document on the intercalibration process 2008–2011. Implementation strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC). European Commission, Technical report-2011-045
- De Hoyos C., J. Catalan, G. Dörflinger, J. Ferreira, D. Kemitoglou, C. Laplace-Treytore, J.P. Lopez, A. Marchetto, O. Mihail, G. Morabito, P. Polykarpou, F. Romão, V. Tsiaoussi, and S. Poikane (ed.), 2014. Mediterranean Lake Phytoplankton ecological assessment methods. Water Framework Directive Intercalibration Technical Report. Joint Research Centre Technical Reports.
- Dhont F. & Coppejans E., 1977. Résultats d'une étude d'aire minima des peuplements algaux photophiles sur substrat rocheux à Port-Cros et à Banyuls (France). *Rapport CIESM*, 24 (4): 141-142
- Environment Agency (2005). Technical Assessment Method for Morphological Alterations in Rivers. Water Framework Directive Programme – Environment Agency.
- EPA Method 1631, Revision E: Mercury in Water by Oxidation, Purge and Trap, and Cold Vapor Atomic Fluorescence Spectrometry, August 2002

- ETC/ICM, 2015. European Freshwater Ecosystem Assessment: Cross-walk between the Water Framework Directive and Habitats Directive types, status and pressures, ETC/ICM Technical Report 2/2015, Magdeburg: European Topic Centre on inland, coastal and marine waters, 95pp plus Annexes.
- European Union (2000). Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy. Official Journal of the European Communities L327, 1-72.
- European Union (2008). Commission Decision of 30 October 2008 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise. Decision 2008/915/EC.
- European Union (2013). Commission decision of 20 September 2013 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise and repealing Decision 2008/915/EC.
- Feio, M. J., Aguiar, F. C., Almeida, S. F. P., Ferreira, J., Ferreira, M. T., Elias, C., ... & Delmas, F. (2014). Least disturbed condition for European Mediterranean rivers. *Science of the Total Environment*, 476, 745-756.
- Gallardo T., Gómez Garreta, A., Ribiera, M.A., Cormaci, M., Furnari, G., Giaccone, G., Boudouresque, C.-F., 1993. Check-list of Mediterranean Seaweeds, II. Chlorophyceae Wille s.l.. *Botanica Marina* 36: 399-421
- GIG, 2013. WFD intercalibration technical report. Part 3 – Coastal and Transitional Waters. Mediterranean Sea GIG: Coastal
- GIG, 2013. WFD intercalibration technical report. Part 3 – Coastal and Transitional Waters. Mediterranean Sea GIG: Coastal Waters – Macroalgae
- GIG, 2013. WFD intercalibration technical report. Part 3 – Coastal and Transitional Waters. Sect. 2 – Benthic invertebrates. Four parts: Mediterranean GIG; Black Sea GIG; North East Atlantic GIG; and Baltic GIG. http://circa.europa.eu/Public/irc/jrc/jrc_eewai/library.
- Gobert S, Sartoretto S, Rico-Raimondino V, Andral B, Chery A, Lejeune P, Boissery P (2009) Assessment of the ecological status of Mediterranean French coastal waters as required by the Water Framework Directive using the *Posidonia oceanica* Rapid Easy Index: PREI. *Marine Pollution Bulletin* 58:1727-1733
- ISO 7828:1985. Water quality – Methods of biological sampling - Guidance on handnet sampling of aquatic benthic macro-invertebrates. International Organization for Standardization.
- KOROLEFF, F., 1970. Revised version of “Direct determination of ammonia in natural waters as indophenol blue”. *Int. Con. Explor. Sea C. M.* 1969/ C:9 ICES information on techniques and methods for sea water analysis. Interlab. Rep., No 3, 19-22.
- Lazaridou M, Ntislidou C, Karaouzas I, Skoulikidis N, “Development of a national assessment method for the ecological status of rivers in greece, using the biological quality element “benthic macroinvertebrates”, the hellenic evaluation system-2 (hesy-2), and harmonisation with the results of the completed intercalibration of the med gig (RM1, RM2, RM4, RM5), JUNE 2016
- Lazaridou M., Ntislidou, Ch., Karaouzas I., Scoulikidis N. 2016, Development of a national assessment method for the ecological status of rivers in Greece, using the biological quality element, benthic macroinvertebrates; The Hellenic Evaluation System-2 (HESY-2), and harmonization of the results of the completed intercalibration of the MED GIG (RM1, RM2, RM4, rm5). Ministry of Environment, 30p.

- MedGIG 2012. Intercalibration technical report. Mediterranean river GIG, Macroinvertebrates.
- MILESTONE 6 REPORT 2011. WFD Intercalibration Phase 2. Coastal waters m0,04acroalgae group of MEDGIG.
- Munné A.C., Solà C. & N. Prat (2006). Estado ecológico de los rios en Cataluña. Diagnósis del riesgo de incumplimiento de los objetivos de la Directiva Marco del Agua. Tecnología del Agua, 273, 30-46.
- Ntislidou, Ch., Lazaridou, M., Tsiaoussi, V., Bobori D., 2016. Report on the development of the national assessment method for the ecological quality of natural lakes in Greece, using the Biological Quality Element “Benthic invertebrates” (GLBil, Greek Lake Benthic invertebrate Index). Aristotle University of Thessaloniki, School of Biology, 25p
- Orfanidis S., Panayotidis P., Stamatis N. 2001. Ecological evaluation of transitional and coastal waters: a marine benthic macrophytes model. Marine Mediterranean Sciences 2: 46-65.
- Orfanidis S., Panayotidis P., Ugland K. 2011. Ecological Evaluation Index continuous formula (EEI-c) application: a step forward for functional groups, the formula and reference condition values. Mediterranean Marine Science 12: 199-231.
- Petriki O., M. Lazaridou, and D. Bobori. 2016. Report on the development of the national assessment method for the ecological quality of natural lakes in Greece, using the Biological Quality Element “Fish” (GLFI, Greek Lake Fish Index). Aristotle University of Thessaloniki, School of Biology, 22 p.
- Prins, T. M., van der Meulen, M., Boon, A., Simboursa, N., Tsangaris, C., Borja, A.,Menchaca, I., 2013. Coherent geographic scales and aggregation rules in assessment and monitoring of Good Environmental Status Analysis and conceptual phase. Deltares–The Netherlands November 2013. Analytical report under Framework Contract No NV.D2/FRA/2012/0019.
- Raven, P., Boon, P., Dawson, F., Ferguson, A. (1998). Towards an integrated approach to classifying and evaluating rivers in the UK. Aquatic conservation: Marine and Freshwater Ecosystems, 8: 383-393
- Reizopolou S, M. Penna, B. Trabucco, R. Buchet, V. Derolez, F. S. Herrero, “Water framework directive intercalibration technical report: Transitional waters Mediterranean geographic intercalibration group, Benthic invertebrates fauna ecological assessment methods” JRC, 20016
- Ribera M.A., Gómez-Garreta A., Gallardo T., Cormaci M., Furnari G., Giaccone G., 1992. Check-list of Mediterranean seaweed. I. Fucophyceae (Warming, 1884). Botanica Marina 35: 109-130.
- RILEY, J.P., 1975. Determination of dissolved gases, in Riley J.P. (ed.) Chemical Oceanography, 2nd edition, 3: 253.
- Simboursa N., M. Tsapakis, A. Pavlidou, G. Assimakopoulou, K. Pagou , H. Kontoyiannis, Ch. Zeri, E. Krasakopoulou, E. Rousselaki, N. Katsiaras, S. Diliberto, M. Naletaki, K. Tsiamis, V. Gerakaris, P. Drakopoulou and P. Panayotidis “Assessment of the environmental status in the Hellenic coastal waters (Eastern Mediterranean): from the Water Framework Directive to the Marine Strategy Framework Directive” Mediterranean Marine Science, 16/1, 2015, 46-64
- Simboursa N, S. Reizopoulou “An intercalibration of classification metrics of benthic macroinvertebrates in coastal and transitional ecosystems of the Eastern Mediterranean ecoregion (Greece)” N. Marine Pollution Bulletin 56 (2008) 116–126
- Simboursa, N., Zenetos, A., 2002. Benthic indicators to use in ecological quality classification of Mediterranean soft bottom marine ecosystems, including a new biotic index. Mediterranean Marine Science 3/2, 77-111.

- Skoulikidis N., Amaxidis Y., Bertahas I., Laschou S. & Gritzalis K. (2006). Analysis of factors driving stream water composition and synthesis of management tools – A case study on small/medium Greek catchments. *The Science of the Total Environment* 362: 205-241.
- Skoulikidis N. (2008). Defining chemical status of a temporal Mediterranean River. *Journal of Environmental Monitoring* 10(7): 842 - 852.
- Smeti E, Karaouzas I, “Defining new classification boundaries for the ecological status assessment of rivers in Greece, using the biological quality element “phytobenthos” and harmonisation with the results of the completed intercalibration of the med gig (RM1, RM2, RM4), OCTOBER 2016
- Smeti E. & Karaouzas I. (2016). Defining new classification boundaries for the ecological status assessment of rivers in Greece, using the biological quality element “phytobenthos” and harmonisation with the results of the completed intercalibration of the MED GIG (RM1, RM2, RM4). October 2016, 19 pp.
- Tachos V, Zogaris S, Koutsikos N, Vardakas L, Kommatas D, Chatzinikolaou Y, Kalogianni E, Kalaitzakis N, Economou A, Schmutz S (2016). Developing a national fish-index for the assessment of the ecological of lotic waters of Greece: elaboration of a multi-metric model. *Proceedings of the Hellenic Conference of Ichthyologists* 16: 333-336
- Tsiaoussi V., D. Kemitzoglou, and E. Mavromati. 2016. Report on the application of phytoplankton index NMASRP for reservoirs in Greece. Greek Biotope/Wetland Centre and Special Secretariat for Waters, Ministry of Environment. Thermi, Greece. 16 p.
- Tsiaoussi V., E. Mavromati, I. and D. Kemitzoglou. 2017. Report on the development of the national method for the assessment of the ecological status of natural lakes in Greece, using the biological quality element “phytoplankton”. 1st revision. Greek Biotope/Wetland Centre and Special Secretariat for Waters, Ministry of Environment. Thermi, Greece. 17 p.
- Van de Bund, W., Poikane, S., Romero, J.R., 2008. Comparability of the results of the Intercalibration Exercise-Summary of Responses and Way Forward. European Commission, Document ENV-COM240108-5, Brussels: 14pp.
- Willie, S.M., Iida, Y., McLaren, J.W., 1998. Determination of Cu, Ni, Zn, Mn, Co, Pb, Cd, and V in seawater using flow injection ICP-MS, *Atomic Spectroscopy* 19, 67
- Zervas D., V. Tsiaoussi and I. Tsiripidis, 2016. Report on the development of the national assessment method for the ecological status of natural lakes in Greece, using the Biological Quality Element “Macrophytes” (Hellenic Lake Macrophytes-HeLM assessment method). Greek Biotope/Wetland Centre and Special Secretariat for Waters, Ministry of Environment. Thermi, Greece. 22p.
- Zogaris, S., A.N. Economou, V. Tachos & E. Oikonomou. June (2016). Fitting a new assessment system for rivers in Greece using fish fauna to the results of the MED GIG. Unpublished Annex Report submitted to WG ECOSTAT through the Special Secretariat for Water, Hellenic Ministry of Environment and Energy. Institute of Marine Biological Resources and Inland Waters, HCMR, Athens. 33 p.
- Γερακάρης (2016). Οι λειμώνες του αγγειόσπερμου *Posidonia oceanica* (L.) Delile ως στοιχείο περιγραφής των ελληνικών θαλασσών. Διδακτορική Διατριβή, ΕΚΠΑ.
- Παναγιωτίδης, Π., Ν. Σύμπουρα, Σ. Ρεϊζοπούλου & Σ. Ορφανίδης, 2008. Εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΕ) στην Ελλάδα: Πρόταση για τον καθορισμό των Παράκτιων και Μεταβατικών Υδατικών συστημάτων. Πρακτικά 4ου Πανελλήνιου Συνεδρίου “Διαχείριση και βελτίωση παράκτιων ζωνών” Εργαστήριο Λιμενικών Εργων ΕΜΠ, Μυτιλήνη 23-28 Σεπτεμβρίου 2008, σελ.566.

- ΥΠ. ΟΙΚ., «Μέρος Γ, ΈΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ», Τεχνικός Σύμβουλος για την υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας επιφανειακών υδάτων από το Γενικό Χημείο του Κράτους, Γ.Χ.Κ 2015

4.2 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 8: Οριστικός προσδιορισμός των ιδιαίτερως τροποποιημένων και τεχνητών υδατικών συστημάτων

- Αναπτυξιακή Εταιρεία Αιτωλοακαρνανίας –ΕΝVIPLAN-Γ.Θ.Τσεκούρας & Συν/τες, (2004), «Αξιολόγηση του σχεδίου εκτροπής του ποταμού Αχελώου στη θεσσαλική πεδιάδα»
- ΓΟΕΒ Αχελώου, (1979), Έκθεση Πεπραγμένων ΓΟΕΒ Αχελώου 1979, Αγρίνιο
- Δ.Ε.Η. Α.Ε, - ΕΝVECO Α.Ε., (2005), «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τους υφιστάμενους ΥΗΣ στον ποταμό Αχελώο».
- Ε.Π.Ε.Μ. (2001), «Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Περιοχής Λίμνης Πλαστήρα», Αθήνα, Δεκέμβριος 2001, Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.–Π.Π.Ε.Ρ., Αναπτυξιακή Εταιρία Καρδίτσας Α.Ε.(ΑΝΚΑ)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων 2007-2013, Κωδικός Ε.Π. : 10, CCI : 2007GR161PO007, Αθήνα, ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα, Ιούνιος 2007, http://www.espa.gr/elibrary/Episimo_Keimeno_EP_DEPIN.pdf
- Κουτσογιάννης, Δ., Ν. Μαμάσης, Δ. Ζαρρής, Ι. Γαβριηλίδης, Τ. Παπαθανασιάδης, και Ι. Ναλμπάντης, (1999), Μέτρηση παροχών και εκτίμηση απωλειών της αρδευτικής διώρυγας ΔΧΧ του Κάτω Αχελώου, Εκτίμηση απωλειών διώρυγας ΔΧΧ στο αρδευτικό δίκτυο Κάτω Αχελώου, Εργοδότης: Διεύθυνση Έργων Εγγείων Βελτιώσεων – Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων – Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Ανάδοχος: ΝΑΜΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί και Μελετητές Α.Ε., 20 σελίδες, Διεύθυνση Έργων Εγγείων Βελτιώσεων – Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων – Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Αθήνα.
- Λώλος Γ., 2011 «Περιβαλλοντική προστασία & διαχείριση παλαιάς κοίτης και παραποτάμιας περιοχής τμήματος του ποταμού Αχελώου. Διερεύνηση δυνατοτήτων δημιουργίας πάρκου περιβαλλοντικής αγωγής με όρους αιεφορίας» ΜΔΕ ΕΑΠ
- Μαρίνος, Π., Μ. Καββαδάς, και Δ. Κουτσογιάννης, (2002), Εκθέσεις ειδικών συμβούλων - εμπειρογνομόνων, Αντιπλημμυρικά Έργα Χειμάρρου Διακονιάρη Ανάντη και Κατάντη Ευρείας Παράκαμψης Πατρών, Προκαταρκτική Μελέτη, Εργοδότης: Διεύθυνση Έργων Ύδρευσης και Αποχέτευσης – Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων – Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Ανάδοχοι: Υδροεξυγιαντική, Γραφείο Μαχαίρα, Υδροέρρευνα, Συνεργαζόμενοι: Π. Μαρίνος, Μ. Καββαδάς, Δ. Κουτσογιάννης, 44 σελίδες, Αθήνα.
- Νταλής Δ., Μπρουζιώτης Θ., Τσικριά Α., Βασιλογλου Β. (2005), «Περιοχή λίμνης Ν. Πλαστήρα : Μια εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης και ήπιας οικονομικής ανάπτυξης», Αναπτυξιακή Καρδίτσας Α.Ε., http://library.tee.gr/digital/m2045/m2045_dalis.pdf
- ΟΡΣΑ - Πανεπιστήμιο Πειραιά, (2011), Ερευνητικό πρόγραμμα για την τεχνική υποστήριξη και παραγωγή υποστηρικτικών δεδομένων για την «Επεξεργασία πληθυσμιακών-δημογραφικών στοιχείων και προβλέψεων για την Αττική με έτος στόχο το 2020», Αθήνα
- Παλιούρας Φ., Πανεπιστήμιο Αιγαίου (2006), Αντιδράσεις, αντιλήψεις, συμπεριφορές και στάσεις του τοπικού πληθυσμού στις δράσεις που προωθούνται για τη διαχείριση των

προστατευόμενων περιοχών: Η περίπτωση της λίμνης Πλαστήρα Καρδίτσας, Διπλωματική Εργασία, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση του Τμήματος Περιβάλλοντος, Μυτιλήνη

- Ρομπόκα Μ., ΕΜΠ, (2009), Εκτίμηση Απολήψιμου Δυναμικού για την Ύδρευση της Αθήνας με Εφαρμογή του Λογισμικού «Υδρονομέας», ΜΔΕ ΔΠΜΣ Περιβάλλον & Ανάπτυξη.
- Σαργέντης Γ.Φ., ΕΜΠ, (1998), Το αισθητικό στοιχείο στο νερό, τα υδραυλικά έργα και τα φράγματα, Διπλωματική εργασία, Τομέας Υδατικών Πόρων, Υδραυλικών και Θαλάσσιων Έργων – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.
- Υπουργείο Ανάπτυξης - Κ/Ξ «Γ. Καραβοκύρης και Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί ΕΠΕ – Ζ & Α - Π. Αντωναρόπουλος και Συνεργάτες ΑΜΕ – ΕΠΕΜ Α.Ε. – Ξ. Σταυρόπουλος», (2003-2006). «Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου, Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας & Θεσσαλίας»
- Χατζημπίρος, Κ., Δ. Κουτσογιάννης, Α. Ανδρεαδάκης, Α. Κατσίρη, Α. Στάμου, Α. Βαλασσόπουλος, Α. Ευστρατιάδης, Ι. Κατσίρης, Μ. Καπετανάκη, Α. Κουκουβίνος, Ν. Μαμάσης, Κ. Νουτσόπουλος, Γ.-Φ. Σαργέντης, και Α. Χριστοφίδης, (2002), Συνοπτική έκθεση, Διερεύνηση των δυνατοτήτων διαχείρισης και προστασίας της ποιότητας της Λίμνης Πλαστήρα, Τεύχος 1, 23 σελίδες, Τομέας Υδατικών Πόρων, Υδραυλικών και Θαλάσσιων Έργων – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, Μάρτιος 2002.
- http://www.economics.gr/AllMedia/_gr/
- <http://itia.ntua.gr/~nikos/plastiras>
- www.plastiras.gr
- http://www.eydap.gr/index.asp?a_id=59
- http://www.eydap.gr/index.asp?a_id=64
- <http://www.dimosplatanou.gr/peridi.html>
- <http://www.grhotels.gr> (Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας)
- <http://www.statistics.gr> (ΕΛ.ΣΤΑΤ)

4.3 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 7: Χαρακτηρισμός και αξιολόγηση / ταξινόμηση της κατάστασης των υπογείων υδατικών συστημάτων

- «Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (04), Ηπείρου (05) και Θεσσαλίας (08) (ΥΠ.ΑΝ. Γ. Καραβοκύρης και Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε., Ζ&Α Π. Αντωναρόπουλος και Συνεργάτες Α.Μ.Ε., ΕΠΕΜ Α.Ε. και Ξενοφών Σταυρόπουλος)»
- Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των Υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας - Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς (Κ.Καλούμενος, ΙΓΜΕ, 2010)
- Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των Υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας - Ιόνια Νησιά (Χ. Σμυρνιώτης, Γ. Ζαχαριουδάκης, Κ. Μανάκος, ΙΓΜΕ, 2010)

- Ειδική Διαχειριστική Μελέτη Υδρολογικής Λεκάνης Ευήνου και για ολόκληρο το Νομό Αιτωλοακαρνανίας (ΥΠΕΧΩΔΕ/Δ6 - Κ/Ξ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΘΗΝΑΣ, Ζ&Α Π. ΑΝΤΩΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΜΕ, Γ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΕ, Η/Μ ΕΠΕ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, 2008)
- Μελέτη Διαχείρισης Υδατικών Πόρων Νομού Λευκάδας (ΤΥΔΚ Ξ.ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝ/ΤΕΣ Ε.Ε., Γ.ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Α.Ε. ΜΑΡΙΑ ΤΖΙΜΑ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΦΑΣ, 2011)
- Λοιπές μελέτες του ΙΓΜΕ τοπικής κλίμακας
- Στοιχεία που συλλέχθηκαν από τη Διεύθυνση Υδάτων Περιφέρειας Δυτ.Στερεάς
- Στοιχεία που συλλέχθηκαν από τους κατά τόπους ΤΟΕΒ, τις ΔΕΥΑ, Δήμους, τις ΔΕΒ

4.4 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 5: Ανάλυση ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεων τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα

- Κ/Ξ Διαχείρισης Υδάτων Κεντρικής & Δυτικής Ελλάδος, (2005). «Ανάπτυξη Συστημάτων και Εργαλείων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου και Αττικής, Φάση Α», Έκθεση Επιφανειακής Υδρολογίας, Τεύχος 08-A-II- 1, Αθήνα, 2005.
- Κ/Ξ Διαχείρισης Υδάτων Κεντρικής & Δυτικής Ελλάδος, (2008). «Ανάπτυξη Συστημάτων και Εργαλείων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου και Αττικής, Φάση Γ», Έκθεση Διαχειριστικού Ομοιώματος-Υφιστάμενη Κατάσταση, Τεύχος 08-Γ-II- 2, Αθήνα, 2008.
- Κουτσογιάννης, Δ. (1988), «Υδρολογική διερεύνηση του υδατικού διαμερίσματος Θεσσαλίας», Τεύχος 7, Τελική έκθεση, ΕΜΠ, ΤΥΠΥΘΕ, Αθήνα, 1988.
- Ναλμπάντης, Ι., και Δ. Κουτσογιάννης, (1997) «Αναβάθμιση και επικαιροποίηση της υδρολογικής πληροφορίας της Θεσσαλίας», Τεύχος 4, Τελική έκθεση, ΕΜΠ, ΤΥΠΥΘΕ, Αθήνα, 1997.
- ELECTRO-WATT, 1968, “ Αξιοποίησις Πεδιάδος Θεσσαλίας-Προκαταρκτική Μελέτη και Έκθεση Οικονομικής Σκοπιμότητας”, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
- SOGREAH GRENOBLE, 1974, “Μελέτη Αναπτύξεως Υπογείων Υδάτων Θεσσαλίας”, Τεχνική Έκθεση & Παρατήματα, ΥΠΓΕ – ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ, Δεκέμβριος 1974
- SOGREAH GRENOBLE, 1979, “Έργο Αναπτύξεως Υπογείων Υδάτων Θεσσαλίας- Μαθηματικά Ομοιώματα”, ΥΠΓΕ – ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ, Νοέμβριος 1979
- ΙΓΜΕ,1980,Απογραφή καρστικών πηγών Ελλάδος (III) Θεσσαλία.
- Περγιαλιώτης Π, Κωνσταντινίδης Δ., 1986, “Ανάπτυξη Υπογείων Υδάτων Θεσσαλίας – Μαθηματικά Μοντέλα Αναρρύθμιση των μοντέλων υπόγειων υδροφορέων”, ΥΠΓΕ – Δνση Γεωλογίας-Υδρολογίας, Ιούνιος 1986
- ΕΥΔΕ Αχελώου / ΥΠΕΧΩΔΕ, Συνολική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της Εκτροπής Αχελώου, Ανάδοχος: Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Αχελώου - Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων - ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα, 1995.

- ΕΥΔΕ Αχελώου / ΥΠΕΧΩΔΕ, Εκτροπή Αχελώου, Συνολική Μελέτη Οικονομικής Σκοπιμότητας, Τελική Έκθεση, Αθήνα, 1997.
- ΥΠΑΝ, ΕΜΠ, ΙΓΜΕ, ΚΕΠΕ, 2003 “ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ”, Αθήνα, Ιανουάριος 2003
- Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜ.ΕΡΓΩΝ,ΟΔΙΚΩΝ ΣΗΡΑΓΓΩΝ & ΥΠΟΓ.ΕΡΓΩΝ, «Διαχειριστική Μελέτη Υδατικών Πόρων Λεκάνης Απορροής π.Πηνειού», Αθήνα, Απρίλιος 2006
- Bernardo, J.M. & M.H. Alves (1999). New perspectives for ecological flow determination in semi-arid regions: a preliminary approach. Regulated Rivers: Research and Management, 15:221-229.
- Alvarez-Cobelas M., Rojo C. & Angeller D.G., (2005). Mediterranean limnology: current status, gaps and the future. Journal of Limnology 64 (1): 13-29
- Gasith A. & Resh V.H. (1999). Streams in Mediterranean climate regions- abiotic influences and biotic responses to predictable seasonal events. Annual Review of Ecology and Systematics 30: 51-81.
- UK Technical Advisory Group on the Water Framework Directive (2008), “UK Environmental Standards And Conditions (Phase 1)”, WFD UK TAG at www.wfduk.org
- ADT – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος (2008). «Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Ύδατος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανία, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων»
- Απογραφή πληθυσμού-κατοικιών 2011 ΕΛΣΤΑΤ
- Πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία τουρισμού ΕΛΣΤΑΤ
- Ετήσια Γεωργικά Στατιστικά Δελτία έτους 2013 της ΕΛΣΤΑΤ
- 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδος
- Απαντήσεις σε ερωτηματολόγια που στάλθηκαν σε Δήμους, ΔΕΥΑ, Διευθύνσεις Έγγειων Βελτιώσεων και ΤΟΕΒ
- Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας –ΕΜΣΥ (<http://lmt.ypeka.gr>)

4.5 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 9: Μητρώο προστατευόμενων περιοχών

- Συμπράττοντες: 1. Χωροδυναμική Περιβάλλον, Ανάπτυξη, Ε. Καραθανάση ΕΕ, 2. Δ. Κωνσταντόπουλος, 3. Δ. Βαϊνάλης, 4. Α. Σωτηρόπουλος, 5. Ν. Χαρίσης, 6. Θ. Κανέλλος, ΕΠΜ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΟΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ - ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΥΠΕΧΩΔΕ / Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού / Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Δεκέμβριος 1999.
- Συμπράττοντες: Γ. ΒΑΒΙΖΟΣ - Κ. ΖΑΝΝΑΚΗ - Δ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε., Γαβριήλ Παπαναστασίου, Ιωάννης Ηλίας, ΕΠΜ της Προστατευόμενης Περιοχής του Αμβρακικού Κόλπου, ΥΠΕΧΩΔΕ / Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού / Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Φεβρουάριος 2004.
- Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ / ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ, Επιστημονικός Υπεύθυνος: Γεώργιος Χώτος, ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ

ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΜΑΖΙΚΩΝ ΘΑΝΑΤΩΝ ΨΑΡΙΩΝ ΣΕ ΑΥΛΑΚΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΗΓΟΥΝ ΣΤΗ Λ/Θ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ, Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου, Δεκέμβριος 2009.

- Κέντρο Εκτίμησης Φυσικών Κινδύνων & Προληπτικού Σχεδιασμού – Ε.Μ.Π., Επιστημονικός Υπεύθυνος: Γ. Τσακίρης, Καταγραφή ανθρωπογενών και κλιματικών αλλαγών και της επίδρασής τους στο Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου, Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου, Δεκέμβριος 2009.
- ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ (Θωμάς Αράπης κ.α.), Μελέτη Αμβρακικού, Β' ΦΑΣΗ (Τίτλος: «Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης και εκτίμηση της περιβαλλοντικής κατάστασης των ποτάμιων συστημάτων Λούρου και Άραχθου και της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού», «Δημιουργία εδαφολογικών χαρτών και έλεγχος της ποιότητας των εδαφών των πεδινών εκτάσεων του βόρειου Αμβρακικού», «Διερεύνηση αβιοτικών και βιοτικών παραμέτρων στον πυθμένα του Αμβρακικού Κόλπου και συσχέτισή τους με την ιχθυοπαραγωγή»), ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΡΤΑΣ, Δεκέμβριος 2009.
- ΕΙΡΗΝΗ ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ – ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ (στην ανατολική πλευρά της λ/θ Μεσολογίου - Αιτωλικού), ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ / ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, Ιούνιος 2010.
- ΒΙΤΣΟΥ - ΛΑΜΠΡΑΚΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ (ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ), ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ – ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ - ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ – ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ (Δ. ΕΛΛΑΔΑ). ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΧΛΩΡΙΔΑΣ – ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ / ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ / ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΦΥΤΩΝ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ, 2008.
- ΣΜΠΕ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (ΕΑΠ) ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟ (ΑΝΑΣΑ)», Υπουργείο Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Μάρτιος 2010.
- 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδος
- Περιβαλλοντική Οργάνωση ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, www.arcturos.gr
- Ελληνική Ερπετοπανίδα, www.herpetofauna.gr
- Ψηφιακή βάση δεδομένων χλωρίδας και πανίδας της Ελλάδας, www.wildlife-archipelago.gr
- Ψηφιακή βάση δεδομένων πανίδας Γρεβενών, www.grevena-fauna.blogspot.com
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, www.ornithologiki.gr
- Ψηφιακή βάση δεδομένων πτηνοπανίδας, www.deskati.wordpress.com
- Birdlife International, www.birdlife.org
- ΦΙΛΟΤΗΣ – Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση, www.filotis.itia.ntua.gr
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, www.ypeka.gr.
- Μητρώο ταυτοτήτων υδάτων κολύμβησης της Ελλάδας, <http://www.bathingwaterprofiles.gr/>

4.6 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 10: Καθορισμός των περιβαλλοντικών στόχων, συμπεριλαμβανομένων των «εξαιρέσεων» από την επίτευξη των στόχων και κατάλογος προγραμματισμένων και νέων έργων/ δραστηριοτήτων /τροποποιήσεων

- Κ/Ξ Διαχείρισης Υδάτων Κεντρικής & Δυτικής Ελλάδος, (2008). «Ανάπτυξη Συστημάτων και Εργαλείων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου και Αττικής, Φάση Γ», Έκθεση Διαχειριστικού Ομοιώματος-Υφιστάμενη Κατάσταση, Τεύχος 08-Γ-II- 2, Αθήνα, 2008.
- ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (2005) « Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΥΗΕ Αυλάκι».
- ΓΚΟΦΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ (1993) « Οριστική Μελέτη Φράγματος Αχυρών Ν. Αιτωλοακαρνανίας / Αναθεώρηση Υδρολογικής Μελέτης», ΥΠΕΧΩΔΕ.

4.7 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 11: Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος και προσδιορισμός του υφιστάμενου βαθμού ανάκτησης κόστους για τις υπηρεσίες ύδατος (ύδρευση, άρδευση και αποχέτευση)

- Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης – Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) – στοιχεία δαπανών επενδύσεων ανά υπηρεσία ύδατος, ετήσια στοιχεία λειτουργικού κόστους και εσόδων ανά υπηρεσία ύδατος, γενικά στοιχεία ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης, επεξεργασίας λυμάτων, οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων), στοιχεία ετήσιας και περιοδικής (τριμηνιαία κ.λπ.) κατανάλωσης ανά υπηρεσία και χρήση και άντλησης (ή παραλαβής) νερού ανά υπηρεσία, στοιχεία αριθμού υδρομέτρων και εξυπηρετούμενων κατοίκων.
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) – στοιχεία δαπανών επενδύσεων ανά υπηρεσία ύδατος, ετήσια στοιχεία λειτουργικού κόστους και εσόδων ανά υπηρεσία ύδατος, γενικά στοιχεία ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης, επεξεργασίας λυμάτων, οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων), στοιχεία ετήσιας και περιοδικής (τριμηνιαία κ.λπ.) κατανάλωσης ανά υπηρεσία και χρήση και άντλησης (ή παραλαβής) νερού ανά υπηρεσία, στοιχεία αριθμού υδρομέτρων και εξυπηρετούμενων κατοίκων, στις περιπτώσεις που η διαχείριση υπηρεσιών ύδατος γινόταν από τους ΟΤΑ.
- Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) - οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων).
- Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (ΕΔΕΥΑ) (<http://www.edeya.gr>) – οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων), τιμολόγια χρέωσης υπηρεσιών ύδατος, στοιχεία αριθμού υδρομέτρων και εξυπηρετούμενων κατοίκων, δαπάνες επενδύσεων ανά υπηρεσία ύδατος, ετήσια στοιχεία λειτουργικού κόστους και εσόδων ανά υπηρεσία ύδατος ορισμένων ΔΕΥΑ.
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Διεύθυνση Αξιοποίησης και Μηχανολογικού Εξοπλισμού) - οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων) ΤΟΕΒ.
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0703&r_param=SEL45&y_param=2009_00&mytabs=0, 19/12/2012) - Στοιχεία για Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία πρωτογενή τομέα και μεταποίησης.

- Στατιστική Αρχή Κύπρου (NATIONAL_ACCOUNTS-ANNUAL-EL_e_190309) - Στοιχεία για Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία πρωτογενή τομέα της Κύπρου.
- Επίσημη ιστοσελίδα Στατιστικής Υπηρεσίας Αυστραλίας (<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Lookup/CAE301277A675941CA257956000E646E,26/10/2012>), (INDUSTRY GROSS VALUE ADDED FOR WATER USING INDUSTRIES — 2009–2010).
- WATECO 2003. Economics and the environment. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC). Guidance document no 1.
- ENVECO AE, DRAXIS AE, IACO Ltd και D.Argyropoulos & associates (2009). Οικονομική ανάλυση της χρήσης ύδατος, υπολογισμός του συνολικού κόστους των υπηρεσιών ύδατος, προσδιορισμός υφιστάμενων επιπέδων ανάκτησης κόστους. Ειδική Έκθεση 2.1 του Έργου: «Ανάπτυξη, Εγκατάσταση και Συντήρηση Μηχανογραφημένου Συστήματος που θα χρησιμοποιηθεί για την Οικονομική Ανάλυση της Χρήσης Ύδατος και την Εφαρμογή των Πολιτικών Τιμολόγησης Ύδατος» και «Ανάπτυξη Πολιτικών Τιμολόγησης Ύδατος» σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ. Κυπριακή Δημοκρατία, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.
- Sartorius C, Hillenbrand T & Walz R (2011). Impact and cost of measures to reduce nutrient emissions from wastewater and storm water treatment in the German Elbe river basin. Reg Environ Change (2011) 11:377–391. DOI 10.1007/s10113-010-0140-6.
- Laoudi A, Tentes G & Damigos D (2011). Groundwater damage: A cost-based valuation for Asopos River basin. Proceedings of the Third International Conference on Environmental Management, Engineering, Planning and Economics (CEMEPE 2011) & SECOTOX Conference.
- Barakat MA (2010). New trends in removing heavy metals from industrial wastewater. Arabian Journal of Chemistry, doi:10.1016/j.arabjc.2010.07.019.
- ΕΜΒΗΣ (2009). Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων Δ.Α και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής >2.000 Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. Μέρος Ι, Παραδοτέα Ι & ΙΙ: Τεχνική Έκθεση. ΥΠΕΚΑ, 3ο ΚΠΣ, Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», Υπηρεσία Διαχείρισης. Διαθέσιμο στο: www.ypeka.gr. Πρόσβαση: 20/9/2011.
- Δελτίο Τύπου ΥΠΕΣ 13/5/2010. Διαθέσιμο στο: <http://www.ypes.gr/el/MediaCenter/Ministry/Seasonable/?id=4c167c76-e129-45da-9735-1dff71e8817c>. Ανακτήθηκε: 20/9/2011.
- Παπαγρηγορίου Σ, Ζωγράφου Κ, Λιαλιάρης Γ και Μανούσος Π (2008) Κοστολόγηση αρδευτικού νερού στον Κάμπο Χανίων, Ν.Χανίων. ΥΠΑΑΤ.
- ENVECO AE, Δρακοπούλου Ε, Τακαβάκογλου Β, Κουρκουλής Η, 2011. Σχέδιο διαχείρισης νερών εδαφών και οικοσυστημάτων Κάρλας. Παραδοτέο 7. Τεχνική Έκθεση Β' Φάσης. ΓΓΔΕ/Δ7. Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.
- Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για την θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων»
- Ν. 3199/2003, ΦΕΚ Α 280/9-12-2003 «Προστασία και διαχείριση υδάτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000»

- Απόφαση Αριθμ. οικ. 135275/ΦΕΚ Β 1751/22-5-2017 «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του»
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive and the Floods Directive, Guidance No 35 - WFD Reporting Guidance WFD Reporting Guidance, Final – Version 6.0.6
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2003, Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC), Guidance Document No 1, Economics and the Environment – The Implementation Challenge of the Water Framework Directive, Produced by Working Group 2.6 – WATECO
- ΕΓΥ, 2014, «Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης & Υποβοήθησης της ΕΓΥ σε θέματα οργάνωσης, διαχείρισης και κοστολόγησης των υπηρεσιών ύδατος», παραδοτέο 3, σελ. 7

4.8 Αναλυτικό Κείμενο Τεκμηρίωσης 12: Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του κόστους τους σε σχέση με την αποδοτικότητα τους και ειδικές φόρμες Παρακολούθησης Εφαρμογής των μέτρων

- Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για την θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων»
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive and the Floods Directive, Guidance No 35 - WFD Reporting Guidance WFD Reporting Guidance, Final – Version 6.0.6
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2003, Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC), Guidance Document No 1, Economics and the Environment – The Implementation Challenge of the Water Framework Directive, Produced by Working Group 2.6 - WATECO
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2006, «Cost Effectiveness Analysis document», Version no.: 2.0